

הסרת חסמים לפיתוח כלכלי ולמינוף תקציבי בשלטון המקומי

מחליטים

במטרה לחולל צמיחה בקרב הרשויות המקומיות ולהגביר את העצמאות התקציבית והתפקודית שלהן, לקדם צעדים להסרת חסמים לפיתוח כלכלי ומינוף תקציבי ברשויות המקומיות, בכפוף לחיזוק מערכי הבקרה והפיקוח בתוך הרשויות המקומיות ומולן, והכל במטרה לקדם רגולציה מיטבית לרשויות המקומיות תוך שמירה על המינהל התקין בהן –

1. לתקן את פקודת העיריות [נוסח חדש] (להלן – **פקודת העיריות**), באופן הבא:

א. הפרק השמיני, שעניינו ועדות המועצה, יתוקן כך שלא תהיה חובה להקים את הוועדות המפורטות אלא הקמתן תהיה נתונה לשיקול דעת מועצת העיריה: ועדה לקליטת עלייה, ועדת בטיחות בדרכים, ועדה לקידום מעמד הילד, ועדה להנצחת זכרם של נרצחי טרור, ועדה למאבק בנגע הסמים המסוכנים והועדה למיגור אלימות. יובהר כי הוראות בדבר הרכב הוועדות האמורות, לרבות הרכבן הסיעתי, ימשיכו לחול עליהן ככל שתחליט מועצת העיריה להקימן.

ב. סעיף 188, יתוקן כך:

(1) סעיף קטן (ב) שמחייב עיריה שאינה עיריה איתנה באישור שר הפנים להשכרת מקרקעין לתקופה העולה על 5 שנים, יתוקן כך שאישור כאמור יידרש רק לגבי עיריה שלא קיימה את התנאים המפורטים להלן, שאם תקיימם תידרש לאישור השר רק לעסקה כאמור לתקופה העולה על 8 שנים:

(א) פורסם מכרז לגבי השכרת המקרקעין שהשכרתם מוצעת, ואם לא הוגשה הצעה יחידה למכרז כאמור;

(ב) ההליכים המכריזים ינוהלו על ידי ועדת מכרזים שתורכב מגורמים מקצועיים, כמפורט בסעיף 1(ו) להחלטה זו, וכלל התקשרויות העיריה יפורסמו באתר האינטרנט שלה, כמפורט בסעיף 1(ג) להחלטה זו;

(ג) לא מונה לעיריה חשב מלווה, לפי סעיף 142 ב, בתקופה של 24 חודשים לפני חתימה על הסכם ההתקשרות עם הזוכה;

(ד) לא מכהנת בעיריה מועצה ממונה, לפי סעיף 143(א).

(ה) בדו"ח הכספי המבוקר האחרון לפני מועד החתימה על הסכם ההתקשרות, לא הייתה הסתייגות או הימנעות של רואה החשבון המבקר מטעם משרד הפנים.

(ו) יועבר דיווח בעניין לשר הפנים, שבמסגרתו יובאו הערות הציבור שהתקבלו, אם התקבלו, חוות הדעת שהוגשו לגבי העסקה, בין היתר לפי סעיף 7(ג) לחוק הרשויות המקומיות (ייעוץ משפטי), התשל"ו-1975, פרוטוקול הדיון בוועדת המכרזים ופרוטוקול הדיון במועצת העיריה;

(ז) אישור סופי של השכרת המקרקעין יהיה רק בחלוף 30 ימים מיום שנמסרה לשר הפנים הודעה בעניין אם לא הורה בתקופה זו על עיכוב אישור ההשכרה.

(2) שר הפנים רשאי, לאחר שנתן לראש העיריה הזדמנות להשמיע את טענותיו, להורות כי השכרת מקרקעין על ידי עיריה לפי סעיף זה תהיה טעונה את אישורו גם לתקופה שעולה על 5 שנים בלבד, אם מצא כי העיריה אינה ממלאת את תפקידיה לעניין התנאים האמורים בהתאם להוראות הדין או שהיא פועלת לגביהם בחריגה מסדרי מינהל תקין או מעקרונות של טוהר המידות.

(3) שר הפנים, בהסכמת שר האוצר, יוסמך לקבוע בתקנות הוראות נוספות אשר עיריה שתעמוד בהן תידרש לאישור כאמור רק לעסקה לתקופה שעולה על 10 שנים או שתפטור את העיריה מהצורך במתן אישור להשכרה.

(4) יובהר כי זכות ברירה אשר עוגנה בהסכם ההתקשרות, תיספר לעניין סעיף 188 כחלק מהתקופה האמורה בו.

- (5) סעיף קטן (ב2) – יבוטל.
- (6) העיריה תידרש לקיים את התנאים שלהלן כתנאי לכל עשיה במקרקעין:
- (א) לפרסם באתר האינטרנט שלה את פרטי העסקה ואת חוות הדעת שהוגשו לפי פסקה (ב) להלן, לפחות 30 ימים לפני קיום הדיון במועצת העיריה לאישור העשיה במקרקעין, ולאפשר לציבור להעיר הערותיו לגביה;
- (ב) בפני מועצת העיריה, בדיון בדבר עשיה במקרקעין, יובאו חוות דעת של מהנדס העיריה, אשר חוות דעתו תתייחס בין היתר לשימושים ולצרכים של העיריה בקרקעות בכלל ובקרקע אשר עשיה בה עומדת על הפרק כעת בפרט, ושל גזבר העיריה, אשר חוות דעתו תתייחס בין היתר לכדאיות הכלכלית של העסקה, וכן יובאו תמצית הערות הציבור שהתקבלו לגביה;
- (ג) הודעה בעניין החלטת מועצת העיריה תפורסם באתר האינטרנט של העיריה.
- ג. עיריה תידרש לפרסם באתר האינטרנט שלה בתחילת כל רבעון דו"ח התקשוריות עם ספקים, שיכלול את נתוני ההתקשוריות של העיריה ותאגידים הנשלטים בידיה, לרבות נושא ההתקשורות, שם הספק וסכום ההתקשורות.
- ד. לצורך עידוד השמשת מבנים קיימים, מניעת מפגעים והגדלת היצע הדירור, יתוקן סעיף 330 לפקודה בהתאם לסעיפים 81 עד 82 לפרק כ': רשויות מקומיות להצעת חוק מס' 1612 מיום 23 במרץ 2023, בנוסח שהונח על שולחן הכנסת לקריאה ראשונה.
- ה. על מנת לקדם פעילות פיתוח קרקע לבנייה למגורים המתבצעת על ידי הרשויות המקומיות, לתקן את הפקודה בהתאם לעקרונות אלה:
- (1) לגבי עיריה שלא הטילה באמצעות חוק עזר בתוקף חובת תשלום היטל פיתוח סלילה, היטל פיתוח תיעול או היטל פיתוח שטחים ציבוריים פתוחים (להלן – ההיטלים או היטלי הפיתוח) עד למועד הקובע יחולו הוראות אלה:
- (א) שר הפנים, בהסכמת שר האוצר, יקבעו בתקנות חובת תשלום לגבי כל אחד מהיטלי הפיתוח, שיעורי החיוב, והוראות נוספות שיחולו על ועדה מקומית בבואה להפעיל את סמכותה כמפורט בפסקה (4) (להלן – הוראות השרים); הוראות השרים יכללו, בין היתר, את סדרי הדין שיחולו על עבודת הוועדה המקומית ואת מנגנון ההתחשבנות בין הוועדה המקומית לעיריה לעניין היטלים שייגבו בהתאם להוראות אלו.
- (ב) הוראות השרים ייקבעו ויפורסמו עד ליום 31 ביוני 2025, וייכנסו לתוקף שלושה חודשים מיום פרסומן.
- (ג) יראו בהוראות השרים לפי פסקה (1) לעניין סוג ההיטל שלא נקבעה חובת תשלום בעניינו כאמור, כחוק עזר שחוקק על ידי העיריה.
- (ד) על אף האמור בכל דין, לוועדה המקומית, לרבות ועדה מרחבית, כמשמעותן בחוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965, תהיה סמכות בלעדית להטיל את החיובים בהתאם להוראות השרים לעניין סוג ההיטל שלא נקבעה לגבי חובת תשלום על ידי העיריה; חיובים שהוטלו כאמור ייגבו בידי הוועדה, ויועברו לעיריה בכפוף למנגנון ההתחשבנות שנקבע בהוראות השרים.
- (2) על אף האמור בסעיף קטן (א) –
- (א) עיריה שחלו עליה הוראות השרים בעניין אחד ההיטלים תהיה רשאית, לאחר המועד הקובע, להטיל באמצעות חוק עזר חובת תשלום עבור אותו היטל או לקבוע באמצעות חוק עזר שלא תחול חובת תשלום עבור אותו היטל.
- (ב) קבעה העיריה חוק עזר לפי פסקה (1), והוא אושר על ידי שר הפנים לפי סעיף 258 לפקודה, לפי העניין, יחולו הוראות חוק העזר ולא יחולו הוראות השרים לעניין ההיטל שקבעה, הטלתו וגבייתו. שר הפנים יתחשב, בין היתר, במצבה הכלכלי של הרשות בבואו לשקול את אישור חוק העזר כאמור.
- (3) לעניין סעיף זה –

“היטל פיתוח סלילה” – היטלים לכיסוי הוצאות הפיתוח בסלילת כבישים ומדרכות או הרחבת כבישים ומדרכות ברשות המקומית;
 “היטל פיתוח תיעול” – היטלים לכיסוי הוצאות של עבודות תיעול ברשות המקומית;
 “היטל פיתוח שטחים ציבוריים פתוחים” – היטלים לכיסוי הוצאות פיתוח של שטחים ציבוריים פתוחים ברשות המקומית;
 “המועד הקובע” – שלושה חודשים מיום פרסום הוראות השרים.

- ו. לצורך חיזוק השקיפות והמנהל התקין ייקבע כך:
 - (1) חברי ועדת המכרזים בעיריה יהיו המנהל הכללי של העירייה או עובד עיריה אחר שהוא מינה לנציגו, והוא יהיה יושב ראש הוועדה, גזבר העיריה או עובד העיריה הכפוף לו שהוא מינה לנציגו, שעמדתו תכריע בעניינים תקציביים, והיועץ המשפטי של העיריה או עורך דין מעובדי לשכתו בעיריה שהוא מינה לנציגו, שעמדתו תכריע בעניינים משפטיים.
 - (2) המניין החוקי לשיבות הוועדה יהיה כל חבריה.
 - (3) החלטות ועדת המכרזים יתקבלו ברוב קולות חברי הוועדה, יהיו מנומקות ויירשמו בפרוטוקול שייחתם בידי חברי הוועדה הנוכחים בישיבה.
 - (4) תפקיד ועדת המכרזים יהיה להחליט על כל התקשרות לביצוע עסקה בטובין או במקרקעין, לביצוע עבודה או לרכישת שירותים, לערוך התקשרות במכרז או בפטור ממכרז.
2. לקדם כמקשה אחת את התיקון לסעיף 188 לפקודת העיריות, על כלל הרכיבים המפורטים בסעיף 1(ב) להחלטה זו, נוכח ההכרח שהארכת התקופה להתקשרות בעסקת השכרה ללא אישור שר הפנים, תהא כרוכה בתיקון ההרכב של ועדת המכרזים כך שתורכב מגורמי מקצוע ובפומביות ההתקשרויות של הרשויות המקומיות, וביתר התנאים הקבועים שם.
3. לתקן את פקודת המועצות המקומיות [נוסח חדש] כך שהתיקונים המפורטים בסעיף 1 להחלטה זו יחולו גם על מועצות מקומיות ואזוריות, בשינויים המחויבים.
4. לתקן את חוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985, כך שסעיף 45א, שלפיו רשות מקומית ותאגיד הנשלט בידי רשות מקומית לא יתקשרו בהתקשרות ארוכת טווח לביצוע מיזם אלא על פי היתר של שר הפנים ושר האוצר, יבוטל וכך גם לגבי תאגיד שנשלט בידי רשות מקומית, ככל שההליכים המכרזיים ינוהלו על ידי ועדת מכרזים שתורכב מגורמים מקצועיים, כמפורט בסעיף 1(ו) להחלטה זו, וכלל התקשרויות העיריה יפורסמו באתר האינטרנט שלה, כמפורט בסעיף 1(ג) להחלטה זו.
5. לרשום את הודעת המנהל הכללי של משרד הפנים כי יתקן את החוזר שעניינו התקשרות באמצעות שיטת שותפות ציבורית-פרטית (PPP – Public-private Partnership) ומספרו 4/2020 בהתאם לסעיף 4 להחלטה זו, וכי יקבע בו הוראות אלה:
 - א. בטרם תאשר מועצת הרשות המקומית פרסום מכרז להתקשרות ארוכת טווח מהסוג האמור, יוצג בפניה דו"ח כדאיות כלכלית.
 - ב. בטרם תאשר מועצת הרשות המקומית התקשרות עם זוכה במכרז כאמור, יוצגו בפניה חוות דעת של גזבר הרשות, היועץ המשפטי של הרשות ומהנדס הרשות, לעניין אותה התקשרות.
 - ג. פרויקטים מסוג זה לא יירשמו בעומס המלוות של הרשות המקומית.
6. לרשום את הודעת המנהל הכללי של משרד הפנים, כי בתיאום עם הממונה על התקציבים, יתקן את חוזר מנכ"ל משרד הפנים בעניין כללים להשקעת עודפים זמניים שנצברו בקרנות לפיתוח ועודפים זמניים אחרים, וקביעת קריטריונים שבהתקיימם תורשה רשות מקומית להשקיע שיעור ניכר יותר מהכספים כאמור, וזאת במגוון רחב יותר של אפיקים בארץ ובעולם, לצורך הגדלת התשואה שלה ולפיזור מיטבי של סיכונה.
7. לתקן את התוספת השלישית לחוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965, באופן הבא:
 - א. בסעיף 13 לתוספת ייקבע כי 5% מסך ההכנסות שנגבו כהיטל השבחה בשנת הכספים הקודמת, בניכוי סך ההוצאות כאמור בסעיף 13(א) שהוצאו בשנת הכספים הקודמת, וסך ההתחייבויות להוצאות כאמור בשנת הכספים הקודמת מהסכומים שנגבו כהיטל השבחה באותה שנה, לאחר הקצאתם לייעוד האמור בסעיף

13(א) לתוספת השלישית, רשאית תהיה הרשות המקומית בהחלטת מועצת הרשות המקומית ברוב חבריה, לייעדם לשימוש של תחזוקת שבר בנכסים שבבעלות הרשות המקומית ושהחלטת מועצת הרשות המקומית בנוגע למימוןם מהתקציב הבלתי רגיל של הרשות התקבלה החל משנת 2024 ואילך, ביחס לתב"רים של שנה זו ואילך. בפני מועצת הרשות המקומית לפני קבלת החלטתה כאמור יונחו אישור של גזבר הרשות המקומית כי אין גירעון בתקציב הבלתי רגיל המנוהל ברשות באותה שנה וכי בשימוש בכספים מתוך יתרת ההכנסות לא יהיה כדי להביא לגירעון כאמור, אישור של גזבר ומהנדס הרשות כי אין בשימוש בכספים כאמור משום פגיעה ביכולתה של הרשות לממן, בשנה שבה ניתן האישור ובחמש השנים שלאחר מכן, את כל ההוצאות כאמור בסעיף 13(א). עבור כל נכס כאמור לא יוקצו יותר מ-5% מהיקף העלות שהוקצתה לפיתוחו. הסכומים האמורים יוחזקו בחשבון בנק נפרד של הרשות המקומית שייועד למטרה זו בלבד. בסעיף זה, "תחזוקת שבר" – פעולת תיקון הנדרשת לשמירה על תקינות הנכס, בהתאם לייעודו ולתקנים שחלים עליו, ככל שישנם.

ב. לתקן את סעיף 19(ב)(4) לתוספת, כך שייקבע בו כי הפטור הקבוע בסעיף לא יחול מקום שבו נמכרו המקרקעין אם המקרקעין עצמם אינם מיועדים לשמש לאחת מהמטרות הציבוריות הקבועות בסעיף.

8. לתקן את סעיף 9 לחוק הסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב), התשנ"ג-1992, באופן הבא:

א. ייקבע ששר האוצר ושר הפנים יוסמכו לאשר גם שינוי שיטת מדידה של שטח הנכס שעליו תשתלם הארנונה, באופן שמועצת הרשות המקומית תוכל להטיל ארנונה על מטר רבוע שעליו לא הטילה ארנונה עד לאותה שנה, וזאת לפי סעיף 80 לפרק כ': רשויות מקומיות להצעת חוק מס' 1612 מיום 23 במרץ 2023, בנוסח שהונח על שולחן הכנסת לקריאה ראשונה.

ב. על אף האמור בסעיף 9(ב)(2), השרים יוסמכו לגבי שנת כספים מסוימת, אחת או יותר, לא יאוחר מיום 30 במאי של שנת הכספים הקודמת לה, לתת אישור כללי להטלת ארנונה שלא בהתאם לרישה סעיף 9(ב), בהתאם לתנאים שיקבעו ובכפוף לעמידת הרשות המקומית בהם, ויכול שייקבעו תנאים לסוג מסוים של רשויות מקומיות. ניתן אישור כללי כאמור, לא תידרש הרשות המקומית לפנות לקבלת אישור השרים, להטלת ארנונה שלא בהתאם לאמור ברישה סעיף 9(ב), ככל שהינה תואמת לאישור הכללי.

ג. רשות מקומית תוסמך להעלות את סכום הארנונה בשל נכס מסוג "מבנה מגורים" בשיעור של עד 5% בשנה, בנוסף לשיעור העדכון, כהגדרתו בסעיף 7, ללא צורך באישור שר הפנים ושר האוצר.

9. להנחות את המפקד הצבאי להטמיע, בשינויים המחויבים ובהתאמה להוראות הדין ותחיקת הביטחון, את האמור בסעיפים 1, 4 ו-8 להחלטה זו גם על רשויות מקומיות באזור יהודה ושומרון, וזאת לאחר השלמת הליכי החקיקה בעניינם ובכפוף להם.

10. לרשום את הודעת שר הפנים כי בכוונתו לתקן את תקנות העיריות (מכרזים), התשמ"ח-1987, צו המועצות המקומיות, התשי"א-1950 ואת צו המועצות המקומיות (מועצות אזוריות), התשי"ח-1958, באופן הבא:

א. ועדת מכרזים תהיה רשאית לקבוע כי מכרז ייערך בדרך של מכרז ממוכן, בכפוף לתנאים והסדרים כפי שייקבע.

ב. המסמכים של מכרז פומבי יאשרו על ידי ועדת המכרזים ותנאי הסף שלהם יפורסמו באתר האינטרנט של הרשות המקומית לאחר אישורם.

11. לרשום את הודעת המנהל הכללי של משרד הפנים כי יתקן את החוזר שפרסם שמספרו 3/2002 בעניין נוהל מתן אישור לפי סעיף 9 לחוק הרשויות המקומיות (מכרזים משותפים), התשל"ב-1972 למכרזי מסגרת שעורך ארגון או מוסד ציבורי, כך שתקופת התקשרות שיוכל לאשר משרד הפנים בפטור ממכרז בהתבסס על מכרז מסגרת שנערך על ידי משרד ממשלתי, תהיה עד 5 שנים, במקום 3 שנים כפי שקבוע בחוזר היום.

12. להנחות את משרדי הממשלה ויחידות הסמך, החל משנת 2025, לא לגבות תשלומים שאינם קבועים בחוק או בתקנות, מרשויות מקומיות בדירוג חברתי-כלכלי 1-5 לפי הפרסומים העדכניים של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, בעבור מסירת מידע ממאגרי מידע שברשותם, וזאת בגין בקשה למידע אחת בכל רבעון.

13. להקים צוות מעקב ובקרה בראשות המנהל הכללי של משרד הפנים, אשר יבחן את הצורך בהוספת יחידות פיקוח ופיתוח כלכלי בתוך משרד הפנים. בנוסף, יבחן הצוות אמצעים לטיוב ולחיזוק תהליכי העבודה ברשויות המקומיות, תוך יצירת תמריץ למנהל תקין.
14. להקים צוות בינמשרדי, בראשות המנהל הכללי של משרד הפנים או נציגו ובהשתתפות נציג מאגף התקציבים במשרד האוצר ונציג רשות מקרקעי ישראל, לבחינת סוגיית הנכסים שמיקומם בשטחים גליליים או שבשטח הים. המלצות הצוות יוגשו לשר הפנים ולשר האוצר בתוך 120 יום, וככל שלהמלצות הצוות יהיו עלויות מתקציב המדינה, אלו יובאו לאישור הממשלה.
15. להקים צוות בראשות הממונה על התקציבים או מי מטעמו, בהשתתפות המנהל הכללי של משרד הפנים, נציג מהחשב הכללי, מייצג וחקיקה, משרד האנרגיה, מהמשרד להגנת הסביבה, משרד התחבורה, משרד מקרקעי ישראל, מרשות המים, מרשות החשמל ומרשות הגז הטבעי, אשר יבחן חלופות להרחבת מקורות ההכנסה העצמאיים של רשויות מקומיות ולפיתוח מנועי צמיחה כלכליים באמצעות סיוע ויצירת סביבה רגולטורית מיטיבה עבור תכנון, יזום, הקמה וביצוע של מיזמי תשתית, וזאת בשיתוף עם הגורמים הרלוונטיים בשלטון המקומי.

דברי הסבר

רקע כללי, נתונים כלכליים והשפעה על משק המדינה

דו"ח מבקר המדינה מחודש נובמבר 2022 שנושאו הלוואות ומקורות אשראי של גופים שונים, ונתוני תקציבי הפיתוח של הרשויות המקומיות כשלעצמם ובהשוואה בינלאומית, מלמדים כי הרשויות המקומיות לא ממצות את פוטנציאל החוב בתקציב הפיתוח שלהן ואחוז נמוך מתקציב הפיתוח שלהן מקורו בהלוואות. כך, מתוך 22.6 מיליארד ש"ח לפיתוח רק 3.7 מיליארד ש"ח מקורם בחוב, קרי, רק 16% מתקציב הפיתוח של הרשויות המקומיות נשען על חוב. זאת, כאשר 51% מסך החוב לפיתוח בקרב כלל הרשויות המקומיות נלקח על ידי שתי רשויות בלבד, תל אביב וירושלים. בהסתכלות בינלאומית, השוואה למדינות ה-OECD מראה ששיעור החוב של הרשויות המקומיות בישראל נמוך באופן משמעותי ביחס לשאר החוב הציבורי וביחס לתמ"ג. זאת, למרות שבחינה של תנאי ההלוואות שמוצעות היום לרשויות המקומיות לא מלמדת על קושי בנטילתן.

החשיבות במימוש פוטנציאל החוב של הרשויות המקומיות להגדלת תקציב הפיתוח שלהן מתחדדת במצב הקיים, שבו במרבית הרשויות המקומיות ערכו הריאלי של תקציב הפיתוח נשחק ואילו מוצעים לרשויות המקומיות על ידי הבנקים תנאי אשראי אטרקטיביים לנטילת הלוואות, שיכולים לאפשר ביצוע פרויקטים בעלות נמוכה יותר היום מאשר בעתיד (בהנחה שתמשיך אינפלציה חיובית ועלייה של מדדי התשומות המקובלים).

סעיפים 1 עד 3, 10 ו-13

מוצע לערוך תיקונים שונים בפקודת העיריות [נוסח חדש] (להלן – **פקודת העיריות**) ובהתאמה בפקודת המועצות המקומיות [נוסח חדש] ובחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985 (להלן – **חוק יסודות התקציב**), אשר יסירו חסמי רגולטוריים שחלים על פעילות הרשויות המקומיות, וזאת תוך קביעת מנגנונים מאזנים, וביניהם חובות שקיפות, דיווח ועוד, כמפורט להלן.

מוצע לקבוע כי חלק מהוועדות שהיום הן ועדות חובה ברשות המקומית, בהתאם למצב החוקי הקיים, לא יהיו עוד ועדות חובה אלא הקמתן תהיה נתונה לשיקול דעת הרשות המקומית, בהתאם לצרכים ולנסיבות השונות, ואולם ככל שיוקמו, הרכבן יהיה זהה לקבוע היום. זאת, על מנת לייעל את עבודת הרשות המקומית נוכח הגמישות שניתן לה ותאפשר להתמקד בעדיפויות משתנות, בפיתוח תהליכים אפקטיביים יותר ובשיפור יכולת ההתמודדות של הרשות המקומית עם האתגרים שעומדים בפניה בצורה גמישה ודינמית.

מוצע לתקן את סעיף 188 לפקודת העיריות, הקובע כי עיריה שאינה עיריה איתנה נדרשת לקבל אישור משר הפנים לכל עסקת השכרת מקרקעין לתקופה שעולה על 5 שנים, כך עיריה שתעמוד בתנאים שנקבעו ויש בהם להבטיח פיקוח

ובקרה על התנהלות העיריה ביחס לעסקה זו, שתבטיח כי ההחלטה בנוגע לעסקה כאמור תתקבל במקצועיות ובשקיפות, תידרש לאישור שר הפנים רק בעסקאות לתקופה העולה על 8 שנים, באופן שיאפשר גמישות רבה יותר בניהול ההתקשרויות בעירויות כאמור, יחד עם שמירה על כללי מינהל תקין. בין תנאים אלה, כי ההשכרה שעל הפרק תחל במכרז פומבי אשר בו הוצעה יותר מהצעה אחת, כי ההליכים המכרזיים נוהלו על ידי ועדת מכרזים המורכבת מגורמי מקצוע, כי לא מונה לעיריה חשב מלווה, לא מכהנת בעיריה מועצה ממונה ולא הייתה הסתייגות או הימנעות של רואה החשבון המבקר מטעם משרד הפנים בדו"ח הכספי המבוקר האחרון של העיריה, וכי קיימה חובת הדיווח לשר הפנים, אשר בהתאם למיע שהובא בפניו יוכל להורות על עצירת ההתקשרות, באופן שיבטיח ניהול אחראי ומבוקר.

עוד מוצע כי כתנאי לעשייה במקרקעין תידרש העיריה לפרסם באתר האינטרנט שלה לפני קיום הדיון במועצת העיריה את המידע הנוגע לעסקה שעל הפרק וכן לפרסם לאחר הדיון את ההחלטה שהתקבלה בעניין, באופן שיאפשר פיקוח ציבורי על העשייה במקרקעין בעיריה, כאשר במהלך הדיון במועצה לאישור כל עשייה במקרקעין, יוצגו חוות הדעת של מהנדס וגזבר העיריה, שיתייחסו לשימושים ולצרכים של העיריה במקרקעין בכלל ובקרקע הספציפית הנדונה בפרט וכן לכדאיות הכלכלית של העסקה, כדי להבטיח שההחלטות מתקבלות על בסיס הערכה מעמיקה של צרכי העיריה.

יובהר כבר כאן, כי כלל ההסדרים שעניינם הסרת חסמים לפיתוח כלכלי ברשויות המקומיות, בדגש על תיקון סעיף 188 כאמור, שלובים בהסדרים המאזנים להם, אשר בהם יש כדי את הפיקוח, הבקרה והשקיפות הנדרשים, ובראשם שינוי הרכב ועדת המכרזים ברשות המקומית, כך שתורכב מגורמי מקצוע, ופרסום דו"ח התקשרויות של הרשות המקומית. בלעדי ההרכב המקצועי של ועדת המכרזים, תידרש הרשות המקומית לאישור לכל עסקת השכרת מקרקעין לתקופה של למעלה מ-5 שנים, קרי, מדובר בתנאי אקטיבי המהווה חלק בלתי נפרד מההסדר הרגולטורי המקל המוצע. בהתאם, הצעדים המוצעים לשינוי הסמכויות הקיימות לרשויות המקומיות, בדגש על האישורים הנדרשים מהדרג המיניסטריאלי, יקודמו כמקשה אחת עם צעדים שעניינם שקיפות, פיקוח ובקרה על הרשויות המקומיות, כאמור לעיל, באופן שייצור הסדר מאוזן, השם דגש על טוהר המידות והמינהל התקין ברשויות המקומיות.

עוד מוצע בתיקון לסעיף 188 לפקודת העירויות, להסמיך את שר הפנים, באישור שר האוצר, לקבוע בתקנות כללים נוספים אשר עיריה שתעמוד בהם תידרש לאישור שר הפנים רק לעסקת השכרה לתקופה שתעלה על 10 שנים, וכן לקבוע כללים נוספים אשר עמידה בהם תפטור עיריה מהצורך במתן אישור שר הפנים בלי תלות בתקופת העסקה. עוד מוצע לתקן את סעיף 330 לפקודת העירויות, במטרה לעודד את השימוש במבנים קיימים, למנוע מפגעים סביבתיים ולשפר את היצע הדיוור בעיר. בהתאם לסעיפים 81 עד 82 לפרק כ': רשויות מקומיות להצעת חוק מס' 1612 מיום 23 במרץ 2023, כפי שהונחה על שולחן הכנסת לקריאה ראשונה. בהתאם לתיקון המוצע, תקופת הפטור מתשלום ארנונה עבור מבנה שנמסרה לגביו הודעה שהוא נהרס או ניזוק במידה שאי אפשר לשבת בו, תוקטן לשנתיים בלבד, בין אם ברציפות ובין אם בתקופות לא רציפות. לאחר תקופה זו, לא יינתן פטור נוסף על פי הסכום המזערי הקבוע כיום. בנוסף, אם הנכס לא יושמש במשך למעלה מ-10 שנים, הוא יחויב בארנונה בסכום המרבי שנקבע לסוג הנכס בהתאם לשימוש האחרון שנעשה בו.

כאמור לעיל, במקביל להליכי הסרת חסמים לפיתוח כלכלי ומינוף תקציבי בשלטון המקומי, מוצעים צעדים משלימים שונים לחיזוק הליכי הבקרה והפיקוח על פעילות הרשויות המקומיות. בין היתר מוצע לקבוע, בהתאם לדו"ח שעניינו בחינת דרכים לחיזוק שלטון החוק וטוהר המידות בשלטון המקומי, לשנות את הרכבה ואת תפקידיה של ועדת המכרזים ברשויות המקומיות, בדומה למצב הקיים בשלטון המרכזי, כך שיכלול גורמים מקצועיים ושומרי סף, באופן שיבטיח קבלת החלטות מקצועיות תוך שמירה על מינהל תקין. זאת, לעומת המצב הקיים, שבו ועדת המכרזים ברשות המקומית נתפסת כאחת מבין ועדות מועצת הרשות ובהתאם נקבעה הרכבה על ידי המועצה ומבין חבריה, כך שהיא מורכבת מנציגי ציבור, שהם גורמים פוליטיים. בהתאם לדברים שעלו מהדו"ח האמור, הרכב זה של ועדות המכרזים ברשויות המקומיות מעורר קושי מובנה ואינו נותן מענה מספק לחשש מפני פגיעה בטוהר המידות ולמניעת ניגודי עניינים בתהליכי ההתקשרויות של הרשויות המקומיות, אשר יש בהן פוטנציאל משמעותי לסטייה מדפוס התנהלות תקינים עד כדי שחיתות.

בנוסף, מוצע לתקן את תקנות העיריות (מכרזים), תשמ"ח-1987 כך שיתאפשר לרשויות המקומיות לקיים מכרז ממוכן בהתאם לתנאים והסדרים שייקבעו. בנוסף, מסמכי המכרז הפומבי יאושרו על ידי ועדת המכרזים ויפורסמו באתר האינטרנט של הרשויות המקומיות לאחר אישורם.

כצעד משלים נוסף, מוצע להקים צוות בינמשרדי בראשות משרד הפנים, ובהשתתפות משרד ראש הממשלה ומשרד האוצר, אשר יבחן את הצורך בהוספת יחידת פיקוח ופיתוח כלכלי. בנוסף, יבחן הצוות אמצעים לטיוב ולחיזוק תהליכי העבודה ברשויות המקומיות, תוך יצירת תמריץ להתנהלות פיננסית אחראית ומצוינת, למנהל תקין ולעצמאות כלכלית.

סעיף 1(ה)

בנוסף, סמכויותיהן של העיריות, המועצות המקומיות והמועצות האזוריות לקבוע היטלי פיתוח מוסדרת בפקודת העיריות, בפקודת המועצות המקומיות ובצו המועצות המקומיות (מועצות אזוריות), התשי"ח-1958 (להלן – **צו המועצות האזוריות**).

ככלל, חוקי העזר העירוניים לקביעת היטלי פיתוח נועדו לקבוע שלושה סוגים של היטלים – היטלי סלילה, היטלי תיעול והיטלי שטחים ציבוריים פתוחים. לפי בדיקה שנעשתה במשרד הפנים מתוך 256 רשויות מקומיות, ב - 211 רשויות קיימים חוקי עזר בתוקף עבור היטלי פיתוח סלילה, ב-101 רשויות קיימים חוקי עזר בתוקף עבור היטלי שטחים ציבוריים פתוחים וב-172 רשויות קיימים חוקי עזר בתוקף עבור היטלי תיעול. זאת ועוד, מבדיקה זו עולה כי ישנן 38 רשויות מקומיות שבהן לא קיימים בכלל חוקי עזר בתוקף עבור אף אחד מהיטלי הפיתוח, וב - 81 רשויות קיים חוק עזר עבור אחד מהיטלי הפיתוח בלבד. עוד עולה כי בקרב 74 רשויות מקומיות קיימים חוקי עזר בתוקף עבור שניים מתוך שלושת היטלי הפיתוח, ובקרב 91 רשויות בלבד, קיימים חוקי עזר בתוקף עבור שלושת היטלי הפיתוח. תמונה זו שלפיה הרשויות המקומיות לא מפעילות את מלוא סמכויותיהן כדי לקבוע היטלי פיתוח עבור שלושת סוגי ההיטלים פוגעת ביכולתן לקדם פעילות פיתוח הקרקע לבנייה למגורים המתבצעת על ידן. בהתאם לכך, ועל מנת לוודא כי עבור כל אחת מ - 256 הרשויות, יהיו חוקי עזר בתוקף אשר יסדירו ויקבעו היטלי פיתוח עבור שלושת סוגי ההיטלים, מוצע לקבוע כי עיריה שלא הטילה באמצעות חוק עזר חובת תשלום היטל פיתוח סלילה, היטל פיתוח תיעול או היטל פיתוח שטחים ציבוריים פתוחים עד למועד הקובע, יראו בהוראות שיקבע שר הפנים, בהסכמת שר האוצר בתקנות (להלן – **הוראות השרים**), לעניין חובת תשלום כל אחד מההיטלים, כחוק עזר שחוקק על ידי הרשות לעניין אותו היטל שלא נקבע על ידי הרשות. יובהר כי תיקון החקיקה המוצע בפקודת המועצות אשר מכוחה הותקן צו המועצות האזוריות, יחול גם על מועצות אזוריות כמשמעותן בצו, וזאת על אף האמור בצו זה.

עוד מוצע לקבוע כי לגבי סוגי ההיטלים שלא נקבעה בעניינם חובת תשלום על ידי העיריה, שלגביהם יחולו כאמור הוראות השרים, תהיה לוועדה המקומית, לרבות ועדה מרחבית, כמשמעותן בחוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965, סמכות בלעדית להטיל את החיובים ולגבותם בהתאם להוראות השרים וזאת במקום הרשות המקומית. בהקשר זה יצוין כי הוראות השרים יכללו, בין היתר, את סדרי הדין שיחולו על עבודת הוועדה המקומית ואת מנגנון ההתחשבות בין הוועדה המקומית לרשות המקומית לעניין העברת ההיטלים שייגבו לטובת הרשות המקומית בהתאם להוראות אלו.

עוד מוצע לקבוע כי גם עיריה שלא קבעה היטל פיתוח עבור אחד הסוגים האמורים עד למועד הקובע, ובכך חלו הוראות השרים בעניינה, תוכל לחוקק חוק עזר מתאים גם לאחר המועד הקובע. במקרה זה יחולו ההוראות שקבעה הרשות בהתאם לחוק העזר, ולא יחולו הוראות השרים באותו עניין לרבות לעניין הגורם המטיל והגובה.

מוצע להגדיר את שלושת סוגי היטלי הפיתוח אותם גובות הרשויות המקומיות עבור פיתוח תשתיות עבור קרקעות פרטיות.. עוד מוצע לקבוע כי המועד הקובע לעניין תחולת הוראות השרים ברשויות שלא נקבע בהן היטל עבור אחד מסוגי ההיטלים, יהיה שלושה חודשים מיום פרסום הוראות השרים.

יצוין כי פרק י"א (דמי פיתוח), להצעת חוק התכנית הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום המדיניות הכלכלית לשנות התקציב 2017 ו-2018), התשע"ז-2016 כלל הצעת חקיקה שתכליתה דומה להצעה זו. הצעת החוק ביקשה לקבוע דמי פיתוח בחקיקה ראשית (ובתקנות מכוחה), אשר יחליפו באופן גורף את מנגנון היטלי הפיתוח שנקבע בחוקי העזר בהתאם לסמכויות הנתונות לרשויות המקומיות היום. הצעת החוק ביקשה להחיל את דמי הפיתוח באופן רוחבי על כלל הרשויות המקומיות, ובהתאם לבטל גם את סמכויותיהן של הרשויות המקומיות לקבוע חוקי עזר לצורך קביעת

היטלי פיתוח. בנוסף לכך, כללה הצעת החוק פירוט אודות אופן הגבייה של דמי הפיתוח ודרך ניהולם של הכספים שנגבו כהיטלים כאמור.

בהתאם לבחינה מקצועית מחודשת שנעשתה, ולאור מדיניות הממשלה הרואה חשיבות בחיזוק עצמאות השלטון המקומי ובביזור סמכויות מהשלטון המרכזי לשלטון המקומי כפי שמשקפת בהחלטה מס' 675 מיום 21 בנובמבר 2021, בהסדר החדש מוצע לאזן בין התכלית לקידום פעילות פיתוח קרקע לבנייה למגורים המתבצעת על ידי הרשויות המקומיות באמצעות קביעת היטלי פיתוח רוחביים, לבין עצמאות השלטון המקומי כאמור. בהתאם, במסגרת ההסדר המוצע, הסמכות לקביעת היטלי הפיתוח תישאר בידי הרשות המקומית ולא תחול חקיקה ראשית שתחליף חוק עזר עירוני לעניין היטל פיתוח שנקבע או ייקבע, על ידי הרשות. כאמור, הוראות השרים לעניין כל אחד מסוגי היטלי הפיתוח יחולו כביררת מחדל בלבד, ורק בקרב רשויות מקומיות שלא קבעו היטלי פיתוח כמפורט בהצעה ההחלטתית.

סעיפים 4 עד 5

פרויקטים בשיטת שותפות ציבורית-פרטית (PPP) מאפשרים התקשרויות ארוכות טווח בין המגזר הציבורי והפרטי, ומשמשים כאמצעי מימון שמסייע להתמודד עם החסם הכלכלי להקמת פרויקטים ברשות המקומית, היום התקשרויות כאמור נדרשות לאישור שר האוצר ושר הפנים. מוצע לקבוע כי לא יידרש אישור השרים כאמור להתקשרות במיזם ארוכת טווח של רשות מקומית או תאגיד הנשלט על ידה, ועל ידי כך למנוע עיכובים שיש בהם לפגוע ביכולת ההתקשרות של הרשויות המקומיות ובוודאות שלהן ושל הגורמים שעמם הרשויות מבקשות להתקשר. כל זאת, בתנאי שההליכים המכריזים יתנהלו על ידי ועדת מכרזים שתורכב מגורמים מקצועיים וכלל התקשרויות העיריה יפורסמו באתר האינטרנט שלה, כצעדים מאזנים המבטיחים שמירה על המינהל התקין ברשות, כמפורט לעיל.

לצד זאת, מוצע לרשום את הודעת המנהל הכללי של משרד הפנים כי יתקן את חוזר המנכ"ל הרלוונטי ויקבע בו כי הרשות תהיה חייבת בהצגת דוח כדאיות כלכליות בפני מועצת הרשות המקומית, על מנת להבטיח שהפרויקט ואופן ביצועו משרתים את האינטרסים ארוכי הטווח של הרשות, וכן חוות דעת של גזבר ומהנדס הרשות בקשר לעסקה, כמו גם חוות דעת היועץ המשפטי של הרשות המקומית כנדרש לפי סעיף 7(ג) לחוק הרשויות המקומיות (ייעוץ משפטי), התשל"ו-1975, אשר יוצגו כולם בפני מועצת הרשות המקומית בטרם תקבל החלטה בעניין. כמו כן, מוצע לעדכן את ההנחיות כך שפרויקטים מסוג PPP לא יחשבו בעומס המלוות של הרשות, מה שיאפשר לרשות לנהל את התחייבויותיה הכלכליות בצורה גמישה ויעילה יותר, וזאת בדומה לאופן הרישום החשבונאי במדינה.

סעיף 6

לפי חוזר המנכ"ל בעניין, רשות מקומית יכולה להשקיע עודפים זמניים שקיימים בקרנות שלה בשיעורים מסוימים ובהתאם לתזרים המזומנים הצפוי. מוצע לבצע תיקון כך שרשות מקומית אשר תעמוד בקריטריונים שיקבעו תוכל לבצע השקעות בכספים אלו בשיעור גבוה יותר על מנת להגדיל את יכולות המינוף שלה אשר יתרמו לצמיחתה. כך, התיקון יסייע לרשות לנצל את עודפי התזרים שלה תוך ניהול הסיכונים מול אפיקים השקעה רחבים.

סעיף 7

מקור תקציבי משמעותי להקמת תשתיות ומבני ציבור הוא היטל השבחה. במצב החוקי הקיים, עשוי להיות לרשות המקומית מקור תקציבי להקמת מיזם חשוב ומשמעותי, כגון שביל אופניים או מבנה ציבור, אך לא למימון תחזוקתו השוטפת. התוצאה היא לעיתים שהרשות המקומית נמנעת מהקמת מיזמים חשובים בשל היעדר תקציב לתחזוקתם, או לחילופין, מקימה מיזמים שכתוצאה מהיעדר תחזוקה סבירה נפגעים משמעותית עם הזמן. כדי להבטיח שלרשות המקומית יהיו האמצעים המספיקים הדרושים בהקשר זה, מוצע לתקן את חוק התכנון והבנייה, התשכ"ה-1965, ולקבוע ייעוד נוסף לכספי היטל השבחה גם לצורך "תחזוקת שבר" שלא יעלה על 5% מהיקף עלות הפיתוח בפועל של הפרויקט, ביחס לפרויקטים שהוקמו מהתקציב הבלתי רגיל של הרשות ואושרו על ידי המועצה החל משנת 2024 ואילך. כספים אלו יוחזקו בחשבון בנק נפרד של הרשות המקומית, המיועד למטרה זו בלבד, ותועבר לקרן תחזוקת שבר בתקציב הבלתי רגיל.

סעיף 19(ב)(4) לתוספת השלישית לחוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965, מעניק פטור מלא מהיטלי השבחה למוסד ציבור העונה על תנאי הסעיף בעת מימוש זכויות, כאשר במימוש בהיתר נדרש שהמקרקעין עצמם יהיו מיועדים לשמש לצרכי הציבור המנויים בסעיף על מנת לקבל את הפטור, אולם ביחס למימוש במכר ניתן לאחרונה פסק דין של בית המשפט העליון בבר"ם 9231-20 הוועדה המקומית לתכנון ובניה רמלה נ' הכנסיה האוונגלית האפיסקופלית בירושלים (פורסם בנבו, 13.8.2023), שקבע כי לפי פרשנות לשון הסעיף הקיימת, די בכך שהתמורה שתתקבל במכר תשמש למטרות הסעיף ואין צורך שהמקרקעין עצמם יהיו מיועדים לצרכי הסעיף, לצורך קבלת הפטור. המשמעות היא שמוסד ציבורי כמשמעותו בסעיף שיש בבעלותו מקרקעין, יכול לקדם לגביהם תוכניות משכחות עם שטחים סחירים (לרבות פרויקטים למסחר ומגורים וכו'), שאין בינם לבין מטרות הסעיף דבר ולמכור את המקרקעין המושבחים, ללא תשלום היטלי השבחה, תוך פגיעה קשה בקופה הציבורית שנגרע ממנה היטל השבחה הנדרש לצורך מתן מענה לצרכים הציבוריים, בין היתר לאלה שיוצרת התוכנית. השימוש בכספי התמורה למטרות הסעיף אין בו כדי להבטיח פעילות ציבורית לטובת תושבי הרשות עצמה שממנה נגרע תשלום ההיטל. יצוין עוד כי גם אין דרך יעילה לפקח אחר השימוש בכספי התמורה. לכן, מוצע לתקן את הסעיף ולדרוש כי לצורך קבלת הפטור, גם במימוש בדרך של מכר, יידרש כי לא רק התמורה תשמש לצרכי המטרות בסעיף אלא גם המקרקעין עצמם יהיו מיועדים לצרכים אלה.

סעיף 8

מוצע לתקן את חוק הסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב), התשנ"ג-1992, ולקבוע בו בין היתר אפשרות להעלאת ארנונה למגורים בשיעור מוגבל בכל שנה, בלי צורך בקבלת אישור שר הפנים ושר האוצר בעניין. זאת, כדי להתמודד על המצב הקיים שבו הארנונה למגורים היא גרעונית, העלות של תושבים לרשות גבוהה יותר מההכנסה שלהם לקופת הרשות מארנונה למגורים, ולכן לרשויות יש תמריץ שלילי בקבלת תושבים חדשים. עוד מוצע לאפשר לרשות לקבוע שינוי בשיטת המדידה של הארנונה, כל עוד הכנסות הרשות לא ייפגעו. כלומר, השינוי צפוי לאפשר לרשויות לגבות ארנונה בגין שטחים אשר כיום לא מחויבים, ובכך להגדיל את הכנסות הרשות המקומית. זאת, באופן אשר לא יחייב כניסה לנכסים לצורך מדידת שטחם ובאופן זה ייעל את עבודת הרשות המקומית ויקל על הליכי השומה והגבייה וכן יצור יותר אחידות בין שיטות המדידה הנהוגות בין הרשויות המקומיות, כאשר היום אין הגדרה אחידה של יחידת שטח לחיוב בארנונה, וקיימות שלוש שיטות עיקריות לחישוב הארנונה: ברוטו-ברוטו, כוללת את כלל השטחים המקורים, כולל שטחים משותפים כמו חדרי מדרגות, חדרי כניסה וכו'; ברוטו, מחשבת את שטח הפנים של הדירה בלבד, ללא קירות חיצוניים ושטחים משותפים; נטו, כוללת את שטח הפנים של הדירה ללא קירות חיצוניים ופנימיים, וכן שטחים משותפים.

סעיף 9

להנחות את המפקד הצבאי להטמיע, בשינויים המחויבים ובהתאמה להוראות הדין ותחיקת הביטחון, את השינויים המוצעים בפקודת העיריות בחוק הסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב), התשנ"ג-1992, גם על רשויות מקומיות באזור יהודה ושומרון, וזאת לאחר השלמת הליכי החקיקה בעניינם ובכפוף להם.

סעיף 11

על מנת להגביר את הגמישות והיעילות בהליכים המכרזיים ובהתקשרויות של הרשויות המקומיות, ולאפשר להן ליהנות מהיתרונות הכלכליים הגלומים בהתקשרויות לתקופה של 5 שנים, מוצע לרשום את הודעת המנהל הכללי של משרד הפנים כי יתקן את חוזר המנכ"ל מס' 3/2002 אשר עוסק בנוהל מתן אישור לפי סעיף 9 לחוק הרשויות המקומיות (מכרזים משותפים) למכרזי מסגרת המנוהלים על ידי ארגון או מוסד ציבורי, כך שניתן יהיה לאשר התקשרות של עד 5 שנים, ולא רק 3 שנים כפי שקבוע בחוזר היודם. שינוי זה יחול גם על מכרזים שנערכים על ידי החברה למשק וכלכלה של, ככל שההתקשרות נעשתה לפי דיני המכרזים החלים על המדינה, בשינויים המחויבים.

יצוין כי במצב הקיים ונוכח המגבלה של אישור התקשרויות כאמור לתקופה של עד 3 שנים, לא מתאפשר לעיתים לרשויות המקומיות להשתמש במכרזי המסגרת של המדינה, במצב שבו הספקים הזוכים בהם לא מוכנים להתקשר בתנאים שהציעו שם לתקופה של 3 שנים בלבד, כך שהרשויות המקומיות, שממילא סובלות מחסרון לגודל ביחס לכוח הקנייה של המדינה, מקבלות תנאי מכרז נחותים, מבחינת המחיר והשירות המתקבל.

סעיף 12

על מנת לשפר את נגישות הרשויות המקומיות למידע ולאפשר להן למלא את תפקידן ולשפר את השירות הניתן על ידן לתושביהן, מוצע להנחות את כל משרדי הממשלה שלא לגבות תשלום מרשויות מקומיות אשר מדורגות במדד החברתי-כלכלי בדירוג 1-5 לפי הפרסומים העדכניים של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה בגין מסירת מידע ממאגרי מידע, אם חובת התשלום אינה נעשית מכוח חוק, וזאת החל משנת 2025.

סעיפים 14 עד 15

מוצע להקים צוותים לבחינת נושאים שיש בהם להשפיע על מקורות ההכנסה העצמאיים של הרשויות המקומיות: צוות בינמשרדי לבחינת הסוגיה של נכסים הממוקמים בשטחים גליליים או בשטח הים, שכן מיסים ותשלומי חובה מוניציפליים מוטלים רק על נכסים במצויים בתחום השיפוט של הרשות המקומית, שבהתאם מחויבת במתן שירותים מוניציפליים להם; צוות לבחינת החלופות להרחבת מקורות ההכנסה העצמאיים של רשויות מקומיות ולפיתוח מנועי צמיחה כלכליים בהן, ובין היתר בחינת האפשרות ליצירת סביבה רגולטורית מיטיבה שתסייע בתכנון, ייזום, הקמה וביצוע של מיזמי תשתית, בשיתוף פעולה עם גורמים בשלטון המקומי, שכן רשויות רבות רואות בהקמת מתקני תשתית כמנוע צמיחה פוטנציאלי המאפשר הגדלת הכנסות ובהתאמה את שיפור השירות לתושביהן, שכן בישראל סוגי מתקני תשתית רבים נמצאים במחסור.

תקציב

אין.

השפעת ההצעה על מצבת כוח האדם

אין.

החלטות קודמות של הממשלה בנושא

החלטה מס' 1936 מיום 2 בספטמבר 2016 שעניינה "שינויים מבנים בארנונה";
החלטה מס' 185 מיום 24 בפברואר 2023 שעניינה "שותפות הממשלה והשלטון המקומי בפתרון משבר הדירור".

עמדת היועץ המשפטי של המשרד יוזם ההצעה

עמדת היועץ המשפטי של משרד האוצר תצורף במסגרת חוות הדעת לממשלה לתכנית הכלכלית לשנת 2025.